

Oponentský posudek diplomové práce Jitky Chlumové:

Gedichten op muren. Poëzie in openbare ruimte

Básně na zdech. Poezie ve veřejném prostoru

Poems on walls. Poetry in public space

Vedoucí práce: doc. dr. Ellen Krol

Diplomová práce Jitky Chlumové splňuje všechny náležitosti. Svými 92 stranami (včetně bibliografie, přílohy jsou zvláště) bohatě přesahuje předepsaný rozsah a v práci nechybí žádná z nezbytných součástí. Práce je napsaná v nizozemštině.

Po formální stránce je možno vytknout jen drobné nedostatky. Diplomantka si dobře osvojila formální zvyklosti při psaní odborných prací (dělení a číslování kapitol a podkapitol, vyznačování odkazů a citací, poznámkový aparát). Práce obsahuje všechny nezbytné kapitoly včetně Úvodu, Závěru, Shrnutí v češtině a angličtině, Bibliografie a navíc i obsáhlých Příloh. Na základě Obsahu (str. 6) jsem očekávala i shrnutí v nizozemštině (Samenvatting), to v práci ovšem není. Při pohledu do Obsahu také zarazí, že zde vůbec nejsou čísla stran, pouze čísla a názvy kapitol a podkapitol, které jsou obvykle krátké a tudíž je jich i velký počet. Chybějící stránkování čtenáři velmi znesnadňuje orientaci v textu a nedá se ani snadno určit délka jednotlivých kapitol. Mimoto by měly být tři úrovně kapitol v Obsahu dostatečné, uvádění menších, nečíslovaných podkapitol, které v textu fungují spíše jen jako hesla, protože mnoho z nich zahrnuje jen jeden odstavec, není nutné. K dalším drobným výtkám patří: nedůsledné dodržování typografie a akademických zvyklostí – názvy básní jsou uváděny jak v uvozovkách, tak kurzívou; na titulní straně nejsou u školitelky uvedeny všechny akad. tituly.

Moje největší připomínky patří jazykové stránce této práce. Diplomantka sice nepsala ve svém rodném jazyce, ale jazykovým chybám, které udělala, se mohla zhruba z 90% vyhnout, většinou jen nahlédnutím do slovníku či důkladným pročtením. Často narážíme na banální chyby pravopisné či překlepy, např. při použití rozlučnicku („essentiëel“, „poezie“, „creeëren“), dále v pravopise jednotlivých slov, která se v textu vyskytují častěji („text“ i „tekst“, str. 48, 49). Z nedbalosti se vyskytne i neúplná věta (str. 22: „Deze componenten“). Na morfologické úrovni diplomantka chybí v použití některých sloves: např. používání sloves s odlučitelnými předponami: „waarneem“, „toepas“, „oproep“ v hlavních větách; či chybná nebo chybějící koncovka (str. 7: „vergelijk“ místo „vergelijken“, str. 25: „hebben beïnvloedt“). Největší slabina celé práce spočívá v nesprávném používání členů, jemuž se ze

všech nedostatků nejspíše dalo předejít prostou kontrolou ve slovníku. Některá slova, např. „manier“ používá důsledně ve středním rodu, naproti tomu u některých jiných substantiv střídá správný i nesprávný člen, např. u slova „regio“ i v rámci jednoho odstavce (str.71)! Chybné používání substantivního rodu se bohužel odráží i ve skloňování adjektiv a použití zájmen („een traditionele beeld“, „als gemeenschappelijke thema“, „hetzelfde situatie“). Další skupinou chyb, kterým se snadno dalo předejít, jsou nesprávné předložkové vazby (např. „zich interesseren in“ místo „voor“ a „geïnteresseerd zijn voor“ místo „in“, str. 82). Syntakticky je práce na mnohem lepší úrovni: slovosled je až na výjimky v pořádku a věty na sebe logicky navazují. Totéž platí o lexiku: se slovní zásobou nakládá diplomantka velmi dobře a vhodně zvolila i jazykový registr.

Tyto nedostatky bohužel poněkud snižují úroveň jinak výborné práce. Po obsahové stránce je totiž velmi zdařilá. Diplomantka si vybrala velmi nevšední a doposud málo zmapované téma – básně na zdech a vůbec ve veřejném prostoru v Nizozemsku. Práce se tedy vymyká běžným tématům literárních prací hlavně tím, že neanalyzuje do hloubky literární dílo určitého autora, ale jde o práci, která by se dala spíše označit za „terénní“ s jasnou návazností na nizozemskou, zvláště moderní, poezii.

K tématu diplomantka přistupuje velmi citlivě, očividně s velkým zaujetím pro věc a nabízí i velkou škálu pohledů na zpracovávané téma. Její způsob zpracování svědčí o originálním přístupu, protože vzhledem k tématu musela často sama stanovovat metody, jakými bude určitou problematiku nahlížet. Klasické literární analýzy se tedy přidržuje okrajově, spíše se interdisciplinárně zamýšlí nad vztahem textu a jeho okolí či provedení, nad různými médii, vzájemném působení různých faktorů. Na začátku práce však také velmi jasně vymezuje terminologii, kterou bude používat. Celkově práce ukazuje, že diplomantka strávila týdny i měsíce pečlivým zkoumáním dotyčných textů, přemýšlením o nich i vzájemným porovnáváním. Co by čtenáře ovšem jistě zajímalo, je i její praktický postup – čerpala hlavně ze zdrojů, které uvádí v bibliografii, nebo místa i osobně navštívila, prohlížela, osahávala a nechávala na sebe působit? Do jaké míry to pro ni bylo možné a do jaké míry se musela spokojit se svými sekundárními prameny?

V předkládání svých poznatků je velmi pečlivá a precizní, vše dokládá citáty, fotografiemi i fakty. Dále oceňuji, že je výběr tématu velmi aktuální – popisované projekty probíhají až doposud a diplomantka zpracovává dostupné informace až do roku 2010 včetně. Práce však není zdaleka jen popisem, nýbrž je plná originálních objektivních úvah, podložených jasnými a logickými argumenty – na druhé straně diplomantka vkládá i své

vlastní, dobře opodstatněné názory. Velmi působivé jsou například pasáže zabývající se podstatou literárního textu a jeho autonomií.

Protože po obsahové stránce nemám co vytknout, dovolím si pouze dvě doplňující poznámky/dotazy. Předně by mě zajímalo, zda se diplomantka zabývala také praktickými okolnostmi těchto projektů, zvláště financováním. Předpokládám, že takovéto projekty jsou finančně náročné, a přitom nevýdělečné. Nejde jen o umístění textu, ale také o jeho průběžnou údržbu apod. Pokud se text umísťuje na soukromou budovu, je například s vlastníkem sjednáno, na jak dlouhou dobu to bude? Má vlastník právo báseň kdykoli opět odstranit či přemalovat? Na mysli mi vytanul případ básně „Na samém konci“ českého básníka J.H. Krchovského, která byla (jako jediný český zástupce) vybrána v rámci projektu Muurgedichten v Leidenu, ale po tom, co zeď dostala nový nátěr, už nebyla obnovena. Což je jistě velká škoda, nejen proto, že šlo o báseň v češtině, ale také proto, že to byla jedna z básní, kde provedení, v tomto případě na zdi domu, krásně ilustruje a dotváří text („potmě a poslepu / narazil jsem na zeď / z betonu a ze střeptů / - na hluboký a ztvrdlý / otisk své tváře“).

Druhá moje poznámka se týká obsáhlého pojednání o vztahu mezi textem a jeho umístěním. Zde bych ještě doplnila, že nemusí jít jen o text samotný, ale i o jazyk, ve kterém byl text napsán, protože například ve výše jmenovaném Leidenském projektu byla jedna z básní, konkrétně „Idurrar n-arriř“ / „De bergen van de Rif“ v maročtině umístěna na bytovce na sídlišti, kde většinu obyvatel tvoří právě Maročané. Bylo by jistě zajímavé zjistit, jak na tuto báseň o povstání proti španělským kolonizátorům reagovali samotní obyvatelé a zda se podíleli na jejím výběru. To by byl ovšem námět pro jinou diplomovou práci.

Závěrem mohu pouze konstatovat, že i přes četné, a často bohužel zbytečné jazykové chyby Jitka Chlumová napsala výbornou diplomovou práci, kde přesvědčila o tom, že je skvělá badatelka s velmi citlivým a samostatným přístupem.

Celkové hodnocení: výborně.

Lucie Sedláčková
Praha, 27. ledna 2011